

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Høring - Innføring av et forbud mot bruk av barn som tolk. Kommentar fra HiST

Høgskolen i Sør-Trøndelag takker for muligheten til å komme med innspill til forslag om ny bestemmelse i forvaltningsloven. Her følger våre kommentarer til forslaget.

Vi mener et forbud mot bruk av barn som tolker er helt avgjørende for at Norge skal oppfylle forpliktelsene som ligger i Barnekonvensjonens artikkel 3. Å bruke mindreårige som tolker står i et klart misforhold til prinsippet om at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn. Ordlyden i den norske oversettelsen anvender formuleringen «Ved *alle handlinger* som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, *administrative myndigheter* eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn» (våre uthevinger).

Selv om vi fullt og helt støtter at hovedbegrunnelsen for et lovforbud mot bruk av mindreårige som tolker er hensynet til barnets beste, vil vi likevel også påpeke betydningen av hensynet til en faglig forsvarlig tolking. En kvalitativt akseptabel tolking må nødvendigvis bygge på faglige kvalifikasjoner som tolk. Et barn besitter ikke den nødvendige kompetanse for å kunne utføre nødvendig god tolking. Vi minner om at plikten til å sørge for en kvalitetsmessig forsvarlig tolketjeneste ligger hos det offentlige. Hensynet til en kvalitetsmessig forsvarlig tolking kan også sees i sammenheng med hensynet til barnets beste, da det kan utsette et barn for utilbørlig press å skulle utføre tolking. Å sette barn i en slik situasjon står i skarp kontrast til prinsippet om barnets beste, jf. BK art. 3.

Vi stiller oss kritiske til endringsforslagets tredje ledd, som hjemler et unntak der bruk av mindreårige som tolker må anses som forsvarlig. Vi forstår at unntaket er ment å skulle praktiseres strengt, men like fullt er det en vanskelig vurdering når en slik bruk kan anses som forsvarlig. Høringsnotatet benytter formuleringen «Med enkel informasjon menes her et budskap som ikke er komplisert å forstå (...)» (høringsnotatet s. 19). Det er grunn til å stille spørsmål ved hva som skal ligge i vurderingen av hvorvidt et budskap er ukomplisert og hvem som skal foreta denne vurderingen. Generelt er det problematisk at forsvarlighetsvurderingen skal ligge hos forvaltningen alene, uten at det sikres at tjenestemottakerens interesser er ivaretatt i denne vurderingen.

Det er grunn til å minne særskilt om ordlyden i BK art. 3 om at hensynet til barnets beste skal «(...) være et grunnleggende hensyn». Hensynet til barnets beste må veie tyngre enn hensynet til forvaltningens effektivitet. Vi forstår hensikten bak det foreslåtte unntaket i tredje ledd, men vi frykter at bruken i praksis kan bli videre enn hva som er forutsatt i høringsnotatet.

Vi har også noen bemerkninger til høringsnotatets bruk av begrepet «tolk». I notatet s. 5 forklares bruken av begrepet. Departementet benytter her en upresis og feilaktig forståelse av tegnspråktolking. Tegnspråktolking er definert som «... a linguistic and social act of communication, and the interpreter`s role in this process is an engaged one, directed by the knowledge and understanding of the entire communicative situation, including fluency in the languages, competence in appropriate usage within each language, and in managing the cross-cultural flow of talk.», (Roy, C. 2000. *Interpreting as a discourse process*. New York:Oxford University Press). Dette kan oversettes til: «... en språklig og sosial kommunikatív handling. Tegnspråktolken har en deltakende rolle i prosessen, som er basert på kunnskap om, og forståelse for hele kommunikasjonssituasjonen, herunder språklig flyt, kompetanse i passende språkbruk innen hvert språk og samordning av turtakingen i den tverrkulturelle samtalen». Vi vil påpeke at det fremstår som uklart om avsnitt 2.3 handler om tegnspråktolking, eller om det også handler om talespråktolking. Liknende uklarheter finner vi i avsnitt 7.1.1, s. 17.

Med hilsen

Camilla Trud Nereid
dekan

HiST, Avdeling for lærer- og tolkeutdanning

Øystein Wormdal
rådgiver